21.11.2018

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

Liikenne- ja viestintäministeriön asiantuntijalausunto täydentävään jatkokirjelmään asiassa U 33/2018 vp liittyen ehdotukseen lainvalvontaviranomaisen rajat ylittävästä pääsystä sähköiseen todistusaineistoon

Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Liikenne- ja viestintäministeriö on toimittanut valiokunnalle valtioneuvoston kirjelmää koskevan lausunnon. Lausunnossa on kiinnitetty huomiota yksityiselämän ja luottamuksellisen viestin suojaan, harkintavallan siirtymiseen viranomaisilta yrityksille sekä vaikutuksista sähköisten viestinnän palveluiden tarjontaan. Nämä liikenne- ja viestintäministeriön huomiot ovat myös jatkokirjelmän kannalta merkityksellisiä. Aiemmin valiokunnalle toimittamansa lausunnon lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö tuo jatkokirjelmää koskien esille seuraavat huomionsa.

Jatkokirjelmässä todetaan, että ”*Suomi voi hyväksyä neuvoston yleisnäkemyksen asetusehdotuksesta pohjaksi Euroopan parlamentin kanssa käytäviä neuvotteluja varten edellyttäen, että sääntely palveluntarjoajille osoitetuista tehtävistä ja asemasta muuttuu merkittävällä tavalla alkuperäisessä ehdotuksessa säännellystä”*. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää erittäin tärkeänä, että rajat ylittävää pääsyä koskevassa mahdollisessa lainsäädännössä turvataan asianmukaisesti perusoikeuksien suoja eikä yrityksille tule osoittaa viranomaiselle kuuluvia tehtäviä. Tämän johdosta liikenne- ja viestintäministeriö korostaa, että arvioitaessa sitä, voidaanko yleisnäkemys hyväksyä, tulisi erityisesti kiinnittää huomiota siihen, muuttavatko asetusehdotukseen tehdyt muutokset tosiasiallisesti palveluntarjoajan asemaa. Näennäiset muutokset, kuten neuvotteluissakin esillä ollut mahdollisuus säätää viranomaiselle palveluntarjoajan lisäksi oikeus arvioida tietopyyntöjä ilman tätä koskevaa velvollisuutta taikka mahdollisuutta vaikuttaa siihen luovutetaanko tietoa tai voidaanko sitä hyödyntää tietopyynnön tehneessä jäsenvaltiossa, eivät ratkaise esitykseen liittyviä ongelmia.

Suomen kannan mukaan ”olennaista on, että ainakin luottamuksellisen viestinnän suojan kannalta merkittävimpiin tietoihin kohdistuvat tiedon luovuttamista koskevat määräykset, jotka koskevat muuta kuin määräyksen antajavaltiossa asuvaa henkilöä, voitaisiin normaalisti arvioida palveluntarjoajan sijaintivaltion viranomaisten toimesta”. Liikenne- ja viestintäministeriö korostaa, että luottamuksellisen viestin salaisuuden suojan kannalta merkityksellisiä tietoja voivat olla viestin sisältö- ja välitystietojen lisäksi myös asetusehdotuksen mukaiset verkkoyhteystiedot, jotka voivat sisältää ”*palvelunkäyttöistunnon alkamista ja päättymistä koskevia tietoja, joita tarvitaan ainoastaan palvelun käyttäjän tunnistamiseen, kuten käyttöpäivää ja -aikaa tai sisään- ja uloskirjautumista koskevia tietoja, sekä internetyhteyden*

tarjoajan käyttäjälle antamaa IP-osoitetta, käyttöliittymän tunnistetietoja ja käyttäjätunnusta.” Asetusehdotuksen mukaan ” *Verkkoyhteystietoihin sisältyy sähköisen viestinnän metadata, sellaisena kuin se on määritelty [yksityiselämän kunnioittamisesta ja henkilötietojen suojasta sähköisessä viestinnässä annetun asetuksen] 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa.”* Liikenne- ja viestintäministeriö huomauttaa, että nk. metadatan osalta myös unionin tuomioistuin on korostanut tällaisten tietojen merkityksellisyyttä yksityiselämän suojan kannalta (yhdistetyt tapaukset C-293/12 and C-594/12, Digital Rights Ireland). Myös perustuslakivaliokunta on katsonut, että sähköisen viestinnän käyttöön liittyvät tunnistamistiedot sekä mahdollisuus niiden kokoamiseen ja yhdistämiseen voivat käytännössä olla yksityiselämän suojan kannalta ongelmallista. Perustuslakivaliokunta on pitänyt vierailtuja sivustoja koskevia tunnistamistietoja esimerkkinä sellaisista tiedoista, joiden perusteella yksilöstä voidaan selvittää hyvinkin tarkasti yksityiselämän suojan ydinalueelle kuuluvia tietoja (PeVL 35/2018 vp s. 24).

Maija Rönkä
Neuvotteleva virkamies